

Justis- og politidepartementet
Innvandringsavdelingen
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Oslo, 6. oktober 2010

Høringsuttalelse: Forslag til endringer i utlendingsloven og utlendingsforskriften (fjerning av uttrykket "rase" fra flyktningbestemmelsene, regulering av adgangen til frivillig arbeid, tidligere forhåndsvarsel i utvisningssaker mv.)

Vi viser til Justis- og politidepartementets høringsbrev av 09.07.2010, og takker for anledningen til å gi våre innspill.

Endring av rasebegrepet i utlendingsloven

Antirasistisk Senter stiller seg udelt positive til forslaget om å fjerne "rase" fra utlendingsloven § 28 første ledd bokstav a, og erstatte det med "etnisitet, avstamning, hudfarge".

Som departementet viser til er begrepet "rase" uttrykk for en konstruert tenkning som stiller opp kunstige kategorier på tvers av menneskeheten, og som gjennom historien har invitert til rangordning blant mennesker. Vi anser det åpenbart som problematisk å ha en lovgivning som kan forstås slik at den bidrar til å befeste en feilaktig og farlig oppfatning av menneskeheten. Historisk sett er det snakk om en av de mest skadelige og feilslåtte ideene menneskeheten har hatt, og lovverket bør på ingen måte bidra til å holde den i live. Vi må ha et lovverk som kan diagnostisere rasistisk forfølgelse, men uten å bruke forfølgernes begreper.

Vi stiller oss samtidig klart avvisende til den alternative muligheten som departementet viser til, nemlig å bruke begrepet "rasisme". Uttrykket "forfølgelse på grunn av rasisme" vil både åpne for feilaktige tolkninger, slik departementet stadfester, og innskrenke konvensjonsgrunnens område betraktelig sammenlignet med hensikten i flyktningkonvensjonen.

Mens "forfølgelse på grunn av etnisitet, avstamning, hudfarge" skulle dekke alle situasjoner som omfattes av "rase" i flyktningkonvensjonen, jf. konvensjonens forarbeider og senere rettsutvikling, synes "forfølgelse på grunn av rasisme" å indikere en betraktelig smalere anvendelse. Formuleringen "Forfølgelse på grunn av etnisitet, avstamning, hudfarge" vil i så måte omfatte forfølgelse på grunn av rasisme, noe som er maktpåliggende, men ikke motsatt. Vi har dermed vondt for å se at en slik formulering ville være i tråd med konvensjonen.

Adgang for utlendinger uten oppholdstillatelse til frivillig ulønnet arbeid for humanitære organisasjoner mv.

Antirasistisk Senter er positive til departementets forslag, og har ingen øvrige merknader, heller ikke til de to alternative utformingene/plasseringene av bestemmelsen.

Forhåndsvarsel om utvisning før straffesaken er endelig avgjort

Antirasistisk Senter stiller seg klart avvisende til departementets forslag om at utsendelse av forhåndsvarsel om utvisning kan finne sted før straffesaken er endelig avgjort.

Vi finner forslaget rett og slett noe merkelig. En sentral del av prosessen med forhåndsvarsel er utlendingens påfølgende rett til å kommentere varselet. Denne muligheten for kommentarer kompliseres åpenbart, og mister mye av sin mening, så lenge en rettskraftig dom ikke foreligger. Selv om utlendingen skulle hevde seg uskyldig i straffesaken, vil utlendingen i sitt tilsvarende svar til forhåndsvarselet i praksis være tvunget til å kommentere/argumentere ut fra det ståstedet at vedkommende blir dømt. Faktum er også at en vesentlig del av utlendingens kommentarer ofte vil relatere seg til dommens premisser. Selv om han/hun senere skulle bli dømt, vil det ofte ikke være etter alle tiltalepunkter. Det kan åpenbart også være betenknninger i kjennelsen som det er naturlig å trekke inn i en slik kommentar. Uten disse mulighetene blir utlendingens adgang til å kommentere på dette tidspunktet en skinnmanøver.

Departementet skriver: ”For utlendingen vil det kunne ha en fordel dersom vedkommende får forhåndsvarsel om utvisning så snart det er tatt ut tiltale i straffesaken. Vedkommende vil på dette tidspunkt ofte ha et klientforhold til en advokat og klientkonferanser osv. vil i større grad kunne samordnes dersom vedkommende også vil benytte samme advokat i utvisningssaken.” Imidlertid vil ingen av dem være kjent med hva det faktiske grunnlaget for utvisning en gang i fremtiden kommer til å være; de er begge henvist til å forholde seg til en hypotetisk situasjon, hvor en rekke variabler inngår. Vi setter også et spørsmålstegn ved om forslaget er i tråd med hensikten i forvaltningslovens § 17.

Balansen mellom effektivitet og rettssikkerhet kan være kompleks, men det synes ikke å være tilfelle her. Det synes for oss åpenbart at dette er en komplisering av prosessen som ikke bare svekker utlendingens rettssikkerhet, men også pålegger ham/henne den merkelige oppgave å argumentere ut fra en hypotese (at vedkommende er skyldig) som vedkommende er i retten for å bekjempe. Samtidig framstår tidsbesparelsen som minimal.

Antirasistisk Senter anser derfor at forslaget bør kanselleres.

Med vennlig hilsen,
for **Antirasistisk Senter**

Kari Helene Partapuoli
leder

Rune Berglund Steen
kommunikasjonsansvarlig